

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У роботі розглянуто сутність інноваційно-інвестиційної діяльності. Досліджено фактори розвитку інноваційної економіки.

Ключові слова: *інвестиційна політика, інновації, інвестиційна діяльність*

Abstract

The essence of innovation and investments activity and modern tendencies of development both of the business sector and its innovative part are considered. The factors of development of innovative economy are investigated.

Keywords: *investment policy, innovations, investment activity*

Вступ

Актуальність теми полягає у тому, що ефективність реформування економіки будь-якої країни, її структурні перетворення з якісним оновленням товаровиробництва, ринкової і соціальної інфраструктури формування сучасного і майбутнього конкурентоздатного середовища немислиме без відповідних капіталовкладень, розробки і здійснення науково обґрунтованих програм і конкретних проектів трансформацій, їх моделювання за оціночним критерієм приросту реального ефекту – зростання ВВП і НД у розрахунку на душу населення. В цьому, власне, і полягає сутність економічної стратегії і тактики державних дій щодо досягнення сталого розвитку, формування і відтворення ресурсного потенціалу – необхідних матеріальних (включаючи природні), фінансових і трудових (демовідтворення), та використання наявних ресурсів.

Дослідженням теоретичних і практичних аспектів інноваційно-інвестиційної політики приділено достатньо увагу в роботах вітчизняних та зарубіжних наукових діячів: А. Бойко, Л. Гоцуляка, В. Конащука, Л. Корецької, Х. Лео, І. Лобаса, О. Меха, О. Мочаліної, В. Тьєда, А. Фаренвальда, Ш. Чученої, О. Яценка.

Метою даної роботи є узагальнення особливостей інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні.

Виклад основного матеріалу

Необхідною умовою сталого економічного розвитку та якості економічного зростання є інноваційно-інвестиційна діяльність, яка відображається не тільки у збільшенні обсягів вкладених активів, а також через їх галузеву спеціалізацію та ефективне застосування в ключових економічних сферах. Розвиток, створення інвестиційного потенціалу та зменшення ризиків створюють сприятливе середовище для підвищення економічної конкурентоспроможності України та її регіонів.. Це може забезпечити якісні зміни в структурі національної економіки, відновлення основних фондів, підвищення технологічного рівня виробничого процесу, поліпшення умов праці та створення нових робочих місць, розвиток необхідної інфраструктури та багато іншого [1].

Виходячи з цього для розуміння сутності економічної категорії «інноваційно-інвестиційна діяльність» доцільно дослідити сутність понять, їх взаємозв'язок та розбіжності: «інвестиційна діяльність» та «інноваційна діяльність». Так, для категорії «інвестиційна діяльність» найпоширеніше визначення – це комплекс заходів і дій фізичних і юридичних осіб, які вкладають свої ресурси з метою отримання прибутку. Або це діяльність юридичних, фізичних осіб і держави, яка спрямована на залучення та збільшення засобів для реалізації інвестиційного процесу з метою отримання економічного та соціального ефекту [2, с. 24]. В роботі [3] інноваційну діяльність визначають як комплекс економічних, технічних, правових, соціальних заходів, пов'язаних із розробкою,

впровадженням та використанням інновацій, який має на меті досягнення певного економічного та / або соціального ефектів

Щодо визначення економічної категорії «інноваційна діяльність» – це діяльність, що спрямована на використання та комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів та послуг». Таким чином, вона повинна містити:

- випуск та розповсюдження нових видів техніки та технологій;
- прогресивні міжгалузеві структурні зрушення; - реалізацію довгострокових науково-технічних програм з тривалими термінами окупності витрат;
- фінансування фундаментальних досліджень для здійснення якісних змін у стані виробничих сил країни;
- розробку і впровадження нових ресурсозберігаючих технологій, спрямованих на покращення соціального стану населення, екологічної ситуації тощо [2].

Успішне впровадження ринкових реформ, забезпечення стійкості економічного зростання та зменшення регіональних диспропорцій у соціальному та економічному розвитку України значною мірою залежить від того, яким чином відбувається зростання його інвестиційної привабливості в цілому.

Важливим є інтенсифікація внутрішніх та зовнішніх інвестицій для поступового відновлення української економіки через створення належного інвестиційного клімату, юридичних гарантій для всіх інвесторів і чіткого робочого середовища для розвитку бізнесу.

Системне дослідження наукових праць дозволяє стверджувати, що політика фінансування інноваційної діяльності підприємств є складовою частиною державної інноваційної політики, яка повинна забезпечувати вирішення таких завдань, як:

1. створення необхідних передумов для швидкого та ефективного впровадження технічних новинок в усіх сферах народногосподарського комплексу держави, забезпечення її структурно-технологічної перебудови;
2. збереження і розвиток стратегічного науково-технічного потенціалу в пріоритетних напрямках розвитку;
3. створення необхідних матеріальних умов для збереження кадрового потенціалу науки і техніки, недопущення еміграції висококваліфікованих наукових кадрів.

Для реалізації поставлених завдань необхідно забезпечити якомога більший перелік джерел надходження грошових коштів, механізм їх акумулювання та вкладання в інноваційні проекти, а також систему контролю за ефективністю використання та повернення коштів.

Безперечно, фінансування інноваційної діяльності підприємства має відбуватися на таких засадах:

- забезпечення ефективності впровадження інновацій;
- диверсифікація джерел фінансування;
- обґрунтованість і законність способів акумуляції коштів;
- гнучка система фінансового забезпечення;
- фінансування інноваційного проекту на всіх етапах життєвого циклу.

Інноваційній діяльності передують процес зародження ідеї, яка потім поступово трансформується в інновацію. Ідея інноваційного продукту виникає при фундаментальних дослідженнях. Генерувати ідею певних інновацій можуть безпосередньо споживачі інноваційної продукції через проведення соціологічних опитувань та виявлення потреб споживачів. Відомо, що приблизно 10% ідей та проведених відповідних фундаментальних досліджень втілюються у реальний інноваційний продукт [4].

До основних джерел фінансування інноваційної діяльності підприємств науковці відносять власні кошти підприємств (амортизаційні відрахування, внутрішні резерви, кошти інноваційного фонду); інвестиційні (внески іноземних та вітчизняних інвесторів), кредитні (кредити банків, фінансовий лізинг) та бюджетні ресурси державного та місцевого рівнів.

Прямі іноземні інвестиції є одним з показників рівня інтеграції в світову економіку. Інвестиційна привабливість визначається загальним інвестиційним кліматом в країні, умовами для здійснення експорту та імпорту (включаючи законодавчі вимоги, торговельні та митні правила). Прямі іноземні інвестиції мають право активізувати зростання національної економіки, сприяти впровадженню сучасних технологій, закупівлі промислового обладнання і підвищенні рівня зайнятості, стимулюванні національного та регіонального рівня конкурентоспроможності економіки [1].

Важливо зазначити, що у зв'язку з обмеженістю бюджетних ресурсів, кошти на інноваційну діяльність, які надаються місцевими бюджетами та позабюджетними фондами є незначними, а це означає, що органи місцевого самоврядування мають низький рівень впливу на інноваційну діяльність підприємств.

Відповідно в умовах дефіциту бюджетних надходжень перед підприємствами постає необхідність самофінансування та залучення різноманітних зовнішніх джерел із оптимізацією їх структури, тому що фінансування інноваційно-інвестиційного розвитку характеризується високим ступенем ризику.

Проте нині використання самофінансування інноваційних заходів не завжди гарантує підприємствам високі темпи розвитку. До того ж, впроваджувати інновації за рахунок власних ресурсів мають можливість лише великі підприємства, оскільки мають доступ до фінансових ресурсів, можуть залучити кваліфікованих науково-технічних працівників, організувати НДДКР і застосовувати технологічні знання у великих масштабах.

Напрямок зростання інноваційної активності в цілому та зокрема, фінансування інноваційної діяльності, може стати формування регіональних кластерів. При цьому формування регіональних кластерних об'єднань не обов'язково передбачає об'єднання промислових гігантів, проте й малих та середніх підприємств [5]. Разом з тим, за сучасних умов господарювання проблема кооперації підприємств полягає в першу чергу в небажанні розповсюджувати та обмінюватись інформацією. Саме інформація та можливість диспуту до інновацій змушує об'єднуватись підприємства, навчальні заклади та місцеві органи влади. Оскільки підприємства в сучасних умовах переважно орієнтовані на виживання, вони не бажають ділитись тією інформацією, яка надає їм можливість залишатись конкурентоспроможними.

Висновки

Інвестиційна діяльність – це організована певним чином діяльність, що проводиться в умовах господарювання, що існує в країні, сутність її полягає в ціленаправленому процесі пошуку потрібної кількості інвестиційних ресурсів, виборі конкретних об'єктів для їх вкладання, розробка та впровадження інвестиційної програми та забезпечення її ефективної реалізації для отримання прибутку або ж іншого позитивного результату.

Визначено напрямки покращення інноваційної діяльності

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Щербань О. Визначення інвестиційної активності українських підприємств [Електронний ресурс]/ Щербань О. //Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2014. – № 2(73). – Режим доступу: [http://zt.knteu.kiev.ua/files/2014/2\(73\)/uazt_2014_2_26.pdf](http://zt.knteu.kiev.ua/files/2014/2(73)/uazt_2014_2_26.pdf), 2014 (accessed: October 17, 2016).
2. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку та торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
3. Джеджула В. В. Інноваційна діяльність як чинник конкурентоспроможності підприємств [Текст] / В. В. Джеджула, І. Ю. Єпіфанова, О. Г. Цвик // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – № 4. – С. 5–8.
4. Єпіфанова І. Ю. Внутрішні джерела активізації інноваційної діяльності [Текст] / І. Ю. Єпіфанова // Процесне та соціально-компетентне управління інноваційним розвитком підприємницьких систем : монографія / за наук. ред. О. М. Полінкевич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2017. – Розд. 5.3. – С. 174-183.
5. Перспективи використання сучасних форм фінансового забезпечення інноваційної діяльності вітчизняних підприємств [Текст] / [авт.-уклад. : В. В. Джеджула, І. Ю. Єпіфанова] // Управління інноваційною, інвестиційною та економічною діяльністю інтегрованих об'єднань та підприємств : кол. монографія / за заг. ред. Л. М. Савчук. – Дніпропетровськ : Пороги, 2016. – С. 178-185.

Лукашенко Олена Віталіївна - студентка групи МОф-156., факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: lev.photographer@gmail.com

*Науковий керівник: **Єпіфанова Ірина Юріївна*** - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця

Elena V. Lukashenko - Student of the group MOF-15b., Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: lev.photographer@gmail.com

Supervisor: **Iryna Yu. Yepifanova** - candidate of economic sciences, associate professor, associate professor of the department of finance and innovation management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia